

มาตรการทางกฎหมายของการฟื้นฟูกิจการ

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของต่างประเทศตามที่ปรากฏในบทที่ 2 พบว่านอกจากหลักการและแนวคิดทางกฎหมายในการจัดการทรัพย์สินลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ ยังได้มีการสร้างมาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นปัจจัยที่ช่วยเอื้อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้มาตรการดังกล่าวยังเป็นสิ่งที่ทำให้การฟื้นฟูกิจการภายใต้กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการแตกต่างจากการฟื้นฟูกิจการในทางธุรกิจทั่วไป ซึ่งมาตรการที่พบในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ นั้นได้แก่

3.1. การให้อำนาจแก่ศาลที่พิจารณาคำขอฟื้นฟูกิจการ

กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสิงคโปร์ กำหนดให้ศาลเข้ามามีบทบาทอย่างมากในกระบวนการฟื้นฟูกิจการ โดยให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูกิจการ เริ่มตั้งแต่การเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูกิจการซึ่งกำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจว่าสมควรที่จะให้ลูกหนี้เข้ารับการฟื้นฟูกิจการหรือไม่ นอกจากนี้ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการศาลมีอำนาจควบคุมดูแลให้การฟื้นฟูกิจการดำเนินไปอย่างเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จนเมื่อครบกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในการฟื้นฟูกิจการแล้วศาลก็มีอำนาจในการพิจารณาว่าสมควรจะดำเนินการอย่างไรกับลูกหนี้ต่อไป กล่าวคือควรให้ลูกหนี้ดำเนินธุรกิจต่อไปตามปกติ หรือควรสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดเพื่อเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลายต่อไป

กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ ให้อำนาจแก่ศาลที่พิจารณาคำขอฟื้นฟูกิจการไว้ดังนี้

(1) สั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ

ในการพิจารณาคำขอฟื้นฟูกิจการ ศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ ซึ่งโดยทั่วไปกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการจะกำหนดเงื่อนไขการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ

ไว้¹ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติพบว่าศาลไม่ถูกจำกัดให้ผูกพันกับเงื่อนไขดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ศาลมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการพิจารณาถึงความเหมาะสมและประโยชน์ของการสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ศาลยังมีอำนาจที่จะนำเงื่อนไขอื่น ๆ นอกจากที่กฎหมายกำหนดไว้เข้ามาประกอบการพิจารณาในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการได้ด้วย สำหรับในสหรัฐอเมริกา แม้ว่าการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการโดยลูกหนี้ซึ่งเป็นการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการโดยสมัครใจจะไม่ได้กำหนดเงื่อนไขในการยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการไว้ก็ตาม แต่การฟื้นฟูกิจการก็จะเริ่มจากการเสนอคำขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกา ศาลยังมีอำนาจในการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการทรัพย์สินจากคำขอฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 ไปเป็นการจัดการทรัพย์สินโดยการชำระบัญชีภายใต้ Chapter 7 ได้²

(2) การให้ความเห็นชอบและการเพิกถอนการทำหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

ในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของแต่ละประเทศจะกำหนดเป็นแนวทางเดียวกันว่าให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งหากศาลไม่ให้ความเห็นชอบแล้ว บุคคลดังกล่าวก็จะไม่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ แม้ว่าบุคคลดังกล่าวจะเป็นบุคคลที่ผู้ยื่นคำขอหรือที่ประชุมเจ้าหนี้เสนอมาก็ตาม สำหรับขอบเขตอำนาจของศาลในการแต่งตั้งผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนั้นพบว่าในแต่ละประเทศจะกำหนดขอบเขตอำนาจของศาลในเรื่องดังกล่าวไว้แตกต่างกัน โดยในสหรัฐอเมริกา กำหนดไว้ว่าเมื่อ United States Trustee แต่งตั้ง trustee แล้วให้เสนอต่อศาลเพื่อขอความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง³ สำหรับในอังกฤษและสิงคโปร์นั้นกำหนดให้ศาลเป็นผู้แต่งตั้งผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ⁴ โดยศาลไม่ผูกพันที่จะต้องแต่งตั้งบุคคลตามที่ผู้ยื่นคำขอเสนอชื่อมา

สำหรับการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนั้น พบว่านอกจากการพ้นตำแหน่งเนื่องจากการขาดคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการโดยทั่วไปจะกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการพ้นจากตำแหน่งหากผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

¹ 11 U.S.C. S.303(a),(b) Insolvency Act 1986 S.8(1)-(2), S.9(1) and Companies (Amendment) Act 1987

² 11 U.S.C. S.1112(e) กำหนดไว้ว่าในกรณีที่ได้รับคำร้องขอจาก the United States trustee ศาลมีอำนาจสั่งให้เปลี่ยนจากการฟื้นฟูกิจการภายใต้ Chapter 11 ไปเป็นการชำระบัญชีภายใต้ Chapter 7 ได้ถ้าลูกหนี้ที่ยื่นคำขอฟื้นฟูกิจการไม่ยื่นคำชี้แจงเกี่ยวกับทรัพย์สินและหนี้สินภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้และศาลเห็นว่าการชำระบัญชีจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหนี้และกองทรัพย์สินมากกว่า

³ 11 U.S.C. S.1104

⁴ Insolvency Act 1986 S.13(1),(2) and The Companies (Amendment) Act 1987 S.227B(2)(b)

กิจการนั้นปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ในบางประเทศยังกำหนดให้การลาออกของผู้ดำเนินการ ฟันฟูกิจการจะมีผลต่อเมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาต

(3) การยกเว้นข้อจำกัดสิทธิ

การเข้าสู่กระบวนการฟันฟูกิจการมีผลทำให้เกิดข้อจำกัดสิทธิ หรือเกิดสถานะการพักชำระหนี้ (Automatic Stay, Moratorium) ซึ่งเป็นการจำกัดอำนาจของเจ้าหนี้หรือผู้เกี่ยวข้องในการใช้สิทธิของตนเพื่อบังคับชำระหนี้กับลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ อย่างไรก็ตามการกำหนดสถานะดังกล่าวไว้อย่างเคร่งครัดอาจเกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้ เจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้ ดังนั้นกฎหมายว่าด้วยการฟันฟูกิจการของทุกประเทศจึงได้กำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณายกเว้น ปลดเปลื้อง หรือกำหนดเงื่อนไขในการบังคับใช้ข้อจำกัดสิทธิ เพื่อคุ้มครองและให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลดังกล่าว

(4) การยื่นยื่นแผนฟันฟูกิจการ

แม้ว่าเจ้าหนี้จะเป็นผู้มบทบาทสำคัญในการพิจารณาแผนฟันฟูกิจการก็ตาม แต่แผนฟันฟูกิจการที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้ยังไม่มีผลผูกพันเจ้าหนี้และผู้เกี่ยวข้องจนกว่าจะได้รับการยื่นยื่นจากศาล โดยในการยื่นยื่นแผนฟันฟูกิจการของศาล ศาลไม่ผูกพันตามมติของที่ประชุมเจ้าหนี้กล่าวคือศาลมีอำนาจที่จะไม่ยื่นยื่นแผนฟันฟูกิจการที่เจ้าหนี้ให้ความเห็นชอบก็ได้ ซึ่งการให้อำนาจศาลเป็นผู้สั่งยื่นยื่นแผนฟันฟูกิจการก็เพื่อให้ศาลเป็นผู้ตรวจสอบและป้องกันความไม่เป็นธรรมที่อาจเกิดขึ้นจากแผนฟันฟูกิจการ และโดยทั่วไปแล้วพบว่าแผนฟันฟูกิจการที่ไม่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้จะไม่ถูกส่งให้ศาลพิจารณาเพื่อยื่นยื่นแผน ทั้งนี้เพราะเจ้าหนี้เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง ดังนั้นหากที่ประชุมเจ้าหนี้ไม่ยอมรับแผนฟันฟูกิจการแล้วศาลจะสั่งให้เรียกประชุมเจ้าหนี้อีกครั้ง หรือสั่งให้มีการเสนอแผนใหม่ หรือมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งอนุญาตให้ฟันฟูกิจการ สำหรับในสหรัฐอเมริกาข้อสังเกตคือ การให้ความเห็นชอบในแผนฟันฟูกิจการของที่ประชุมเจ้าหนี้จะกระทำโดยการแบ่งชั้นของเจ้าหนี้ และศาลมีอำนาจสั่งยื่นยื่นแผนได้หากแผนฟันฟูกิจการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้และเจ้าหนี้ชั้นที่ได้รับผลกระทบจากแผนอย่างน้อย 1 ชั้นลงมติยอมรับแผนนั้น⁵ แม้ว่าเจ้าหนี้ในชั้นอื่น ๆ จะไม่ยอมรับแผนนั้นก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโอกาสที่แผนฟันฟูกิจการจะได้รับการยื่นยื่นจากศาลตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกานั้นมีมากกว่าในประเทศอื่น และจากการศึกษาพบว่าการพิจารณาแผนฟันฟูกิจการของศาลนั้น นอกจากการพิจารณารายการชั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีในแผนฟันฟูกิจการแล้ว ศาลยังมีอำนาจในการพิจารณารายละเอียดอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรด้วย

(5) การคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรมจากการฟันฟูกิจการ

ในการฟันฟูกิจการอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวอาจเกิดขึ้นเนื่องจากกระบวนการหรือขั้นตอนในการดำเนินการฟันฟูกิจการ หรือ

⁵ 11 U.S.C. S.1129

อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลหรือผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งความเสียหายดังกล่าวหากเกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือทำให้เจ้าหนี้หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต้องได้รับความเสียหายจนเกินควรแล้ว ศาลจะเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควร โดยอำนาจของศาลในการคุ้มครองผู้ได้รับความเสียหายหรือได้รับความไม่เป็นธรรมจากการฟื้นฟูกิจการ ได้แก่ การกำหนดมาตรการเพื่อให้ความคุ้มครองหรือเยียวยาความเสียหายของบุคคลดังกล่าว การสั่งให้ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการระงับการหรือละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นต้นเหตุของความเสียหายดังกล่าว ซึ่งการให้อำนาจแก่ศาลในเรื่องนี้ก็เพื่อเป็นทางออกในกรณีที่เกิดปัญหาของกฎหมายที่กำหนดไว้ไม่ครอบคลุมหรือไม่อาจให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าหนี้หรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้

(6) การสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ

ในบางกรณีการฟื้นฟูกิจการอาจไม่สามารถช่วยเหลือลูกหนี้ให้พ้นจากสภาพการมีหนี้สินล้นพ้นตัวได้ และการดำเนินการฟื้นฟูกิจการต่อไปอาจทำให้เกิดความเสียหายเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการฟื้นฟูกิจการจึงอาจสิ้นสุดลงได้แม้ว่าจะดำเนินไปไม่ครบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนก็ตาม โดยในกรณีที่มีเหตุการณ์หรือเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือกรณีที่ศาลเห็นว่าไม่สมควรให้มีการฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ต่อไป ศาลมีอำนาจสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการได้ อำนาจดังกล่าวของศาลรวมถึงการมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควรภายหลังจากที่มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วศาลจะมีคำสั่งให้ลูกหนี้เข้าสู่กระบวนการในการชำระบัญชี หรือสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

นอกจากอำนาจดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นอำนาจหลักที่สำคัญของศาลแล้ว ในแต่ละประเทศยังได้กำหนดอำนาจของศาลในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการไว้อีกมาก เช่น อังกฤษและสิงคโปร์ที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจในการสั่งปลดเปลื้องความรับผิดชอบของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ⁶ สหรัฐอเมริกา และสิงคโปร์ให้อำนาจศาลในการแต่งตั้งผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการชั่วคราว⁷ นอกจากนี้ศาลยังมีอำนาจในการสั่งกำหนดข้อบังคับของบริษัทลูกหนี้ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับและหนังสือบริคณห์สนธิของลูกหนี้ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ การสั่งขยายระยะเวลาตามแผนฟื้นฟูกิจการ การเรียกให้ผู้บริหารของลูกหนี้ ผู้ที่รู้ข้อมูลของลูกหนี้ หรือผู้ที่มีทรัพย์สินของลูกหนี้ที่อยู่ในครอบครองมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสาร หรือส่งมอบทรัพย์สินต่อศาล และในกรณีที่บุคคลดังกล่าวขัดขืนไม่ดำเนินการตามคำสั่งศาลโดยไม่มีเหตุอันควรแล้ว ศาลมีอำนาจดำเนินการกับบุคคลดังกล่าวโดยออกหมายจับหรือมีคำสั่งยึดทรัพย์สินดังกล่าว

หากพิจารณาบทบาทของศาลที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการฟื้นฟูกิจการทั้งของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสิงคโปร์ แล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของสิงคโปร์นั้นเปิดโอกาสให้

⁶ Insolvency Act 1986 S.20(1)-(3) and The Companies (Amendment) Act 1987 S.227J(4)

⁷ Federal Rules of Bankruptcy Procedure r.2001 and The Companies (Amendment) Act 1987 S.227B(10)(a)

ศาลเข้ามามีบทบาทได้มากที่สุด โดยใช้เงื่อนไขที่สำคัญก็คือประโยชน์ของมหาชน (public of interest) ดังจะเห็นได้จากการให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจหรือมีคำสั่งแตกต่างจากที่กฎหมายกำหนดไว้ได้หากเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของมหาชน ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะศาลของในสิงคโปร์เข้ามาเกี่ยวข้องและมีบทบาทในเรื่องการดำเนินธุรกิจเป็นปกติอยู่แล้ว ดังนั้นศาลจึงรู้และเข้าใจถึงสภาพความเป็นจริงของการดำเนินธุรกิจ ซึ่งรวมถึงกรณีของกิจการที่ประสบปัญหาทางการเงินด้วย ศาลจึงสามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้หากพิจารณาสถานะของศาลที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับกระบวนการฟื้นฟูกิจการแล้ว พบว่าในสิงคโปร์ศาลจะได้รับความเชื่อถืออย่างมาก การโต้แย้งหรือคัดค้านคำสั่งของศาลมีอยู่น้อยมาก การให้อำนาจศาลในการดำเนินการต่าง ๆ จึงทำให้การฟื้นฟูกิจการทำได้เร็วขึ้น และมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น

เราอาจกล่าวได้ว่ากรณีที่กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการในประเทศต่าง ๆ กำหนดให้ศาลเข้ามาเกี่ยวข้องและมีบทบาทอย่างมากในกระบวนการฟื้นฟูกิจการนั้นก็เพื่อให้กระบวนการในการฟื้นฟูกิจการมีความยืดหยุ่นคล่องตัว และเกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นอกจากนี้การกำหนดให้ศาลเข้ามามีบทบาทยังมีผลในการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งทุกประเทศต่างยอมรับว่าศาลเป็นสถาบันที่เหมาะสมที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องในการฟื้นฟูกิจการ โดยให้ศาลเข้ามาเป็นผู้กลั่นกรองหรือยุติข้อโต้แย้งที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งบทบาทดังกล่าวถือได้ว่าเป็นบทบาทที่สำคัญทางเศรษฐกิจของศาลประการหนึ่ง⁸

3.2. การจำกัดสิทธิตามกฎหมายของผู้ที่เกี่ยวข้อง

การจำกัดสิทธิตามกฎหมายของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นมาตรการที่สำคัญอีกประการหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการ ทั้งสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสิงคโปร์ ต่างก็สร้างมาตรการนี้ไว้ในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของตน โดยการจำกัดสิทธิดังกล่าวนี้เรียกว่า "Automatic Stay" หรือ "Maratorium" หรือการพักชำระหนี้ หลักการที่สำคัญของการพักชำระหนี้ก็คือการสร้างข้อจำกัดหรือเงื่อนไขในการใช้สิทธิหรือใช้อำนาจใด ๆ ของผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามกฎหมายทั่วไป ในการใช้สิทธิหรือใช้อำนาจใด ๆ ต่อลูกหนี้หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าโดยทั่วไปแล้วช่วงเวลาในการจำกัดสิทธิหรือการพักชำระหนี้จะกำหนดเป็น 2 ช่วงคือ ในช่วงแรกเริ่มตั้งแต่เมื่อมีการยื่นคำร้องขอเพื่อฟื้นฟูกิจการจนถึงเวลาที่ศาลที่รับคำร้องขอนั้นมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง และช่วงที่สองเป็นช่วงที่คำสั่งอนุญาตให้ฟื้นฟูกิจการมีผลใช้บังคับอยู่ สำหรับบุคคลที่ถูกจำกัดสิทธิภายใต้หลักการ "Automatic Stay" หรือ "Maratorium" หรือการพักชำระหนี้ นั้น ได้แก่ เจ้าหนี้ เจ้าของทรัพย์สิน ลูกหนี้ ศาล หน่วยงานที่กำกับดูแล นายทะเบียน เป็นต้น โดยการจำกัด

⁸ สุธีร์ ศุภนิตย์, "กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน," ใน รวมบทความทางวิชาการเนื่องในโอกาสครบรอบ 84 ปี ศาสตราจารย์จิติ ดิงศภัทย์, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2538), หน้า 227.

สิทธิของลูกหนี้ในที่นี่รวมถึงการจำกัดสิทธิของผู้บริหารของลูกหนี้ และผู้ถือหุ้นของลูกหนี้ด้วย ซึ่งแยกพิจารณาได้ดังนี้

(1) การจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้

เจ้าหนี้ในที่นี่หมายความว่า เจ้าหนี้มีประกัน เจ้าหนี้ไม่มีประกัน และเจ้าของทรัพย์สินภายใต้สัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ และสัญญาซื้อขายที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขในการโอนกรรมสิทธิ์ หรือข้อตกลงสงวนสิทธิ(retention of title agreement) ด้วย โดยการจำกัดสิทธิของเจ้าหนี้ ได้แก่ การห้ามฟ้องร้องเพื่อบังคับชำระหนี้แก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ การห้ามฟ้องลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ห้ามร้องขอต่อศาลเพื่อมีคำสั่งให้ลูกหนี้เลิกกิจการ รวมถึงการจำกัดสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินในการเรียกคืนทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของลูกหนี้ เป็นต้น

ในการฟื้นฟูกิจการ เจ้าหนี้จะถูกจำกัดสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายอื่นก่อนการฟื้นฟูกิจการ ทำให้เจ้าหนี้ดังกล่าวไม่อาจใช้สิทธิเรียกร้องหรือสิทธิใด ๆ ที่มีอยู่ตามกฎหมายได้ การจำกัดสิทธิดังกล่าวรวมถึงสิทธิของเจ้าหนี้มีประกันที่จะบังคับเอาทรัพย์สินอันเป็นหลักประกันด้วย ซึ่งมาตรการในเรื่องนี้จะแตกต่างจากในคดีล้มละลายที่สิทธิของเจ้าหนี้มีประกันจะไม่ถูกกระทบแต่อย่างใด เหตุผลในการจำกัดสิทธิทางกฎหมายของเจ้าหนี้เหล่านี้ก็เพื่อรักษาทรัพย์สินของลูกหนี้ไว้ให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ให้ลูกหนี้มีทรัพย์สินเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจต่อไปได้ตามปกติ นอกจากนี้การปล่อยให้เจ้าหนี้รายใดรายหนึ่งใช้สิทธิเรียกร้องหรือบังคับตามสิทธิของตนต่อลูกหนี้ดังกล่าวได้แล้ว ย่อมเป็นการกระตุ้นให้เจ้าหนี้รายอื่น ๆ กระทำตาม ในขณะที่ยวกันการกระทำดังกล่าวย่อมเปิดโอกาสในการได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากเจ้าหนี้รายอื่น เป็นการลดแรงจูงใจของผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ⁹

(2) การจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้น

การจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นมีเหตุผลเนื่องมาจากการที่ลูกหนี้เป็นนิติบุคคลซึ่งกฎหมายหรือข้อบังคับของลูกหนี้ กำหนดให้การดำเนินการบางอย่างต้องได้รับมติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วน ซึ่งหากการฟื้นฟูกิจการต้องดำเนินไปภายใต้ข้อจำกัดดังกล่าวแล้ว อาจเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากขั้นตอนในการเรียกประชุมผู้ถือหุ้นและขอความเห็นชอบต้องใช้เวลาอีกทั้งในการฟื้นฟูกิจการอาจมีการดำเนินการบางอย่างที่ขัดต่อผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น ซึ่งหากกำหนดให้ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ถือหุ้นแล้วผู้ถือหุ้นอาจไม่ให้ความเห็นชอบ ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาในเรื่องความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อมิให้การฟื้นฟูกิจการต้องล่าช้าอันเนื่องมาจากขั้นตอนและกระบวนการในการขอมติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการโดยทั่วไปจึงมีการจำกัดสิทธิและอำนาจบางประการของผู้ถือหุ้น และกำหนดให้สิทธิและการใช้อำนาจดังกล่าวตกเป็นของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ หรือศาล แล้วแต่กรณี

⁹ วิศิษฐ์ วิศิษฐ์สรอรรถ, " การฟื้นฟูกิจการในคดีล้มละลาย (Reorganization)," หน้า 2.

การกำหนดข้อจำกัดสิทธิของผู้ถือหุ้นจะเป็นการกำหนดในลักษณะที่เป็นการห้ามกระทำการบางอย่าง เช่น ห้ามมีมติเลิกบริษัท หรืออาจเป็นการกำหนดให้อำนาจแก่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการที่จะทำอะไรได้บ้าง ซึ่งอำนาจดังกล่าวนั้นก็รวมถึงการใช้อำนาจของผู้ถือหุ้นด้วย เช่นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ หรือหนังสือบริคณห์สนธิของบริษัท การแต่งตั้งถอดถอนกรรมการ เป็นต้น

(3) การจำกัดอำนาจการจัดการของผู้บริหารลูกหนี้

ในการกำหนดข้อจำกัดอำนาจในการจัดการของผู้บริหารลูกหนี้ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการนั้นมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

3.1) การเพิกถอนอำนาจทั้งหมดของผู้บริหารลูกหนี้ด้วยการแต่งตั้งบุคคลอื่นให้เข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้แทนผู้บริหารเดิม ดังเช่นในอังกฤษและสิงคโปร์ โดยกระบวนการ Administration Order ของอังกฤษ และกระบวนการ Judicial Management ของสิงคโปร์นั้นผู้บริหารของลูกหนี้จะถูกเพิกถอนอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ อำนาจดังกล่าวจะตกไปอยู่ที่ Administrator หรือ Judicial Manager ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

3.2) การจำกัดอำนาจการจัดการในลักษณะที่เป็นการจำกัดอำนาจเฉพาะในบางเรื่องหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจของผู้บริหารลูกหนี้ไว้โดยให้ผู้บริหารเดิมบริหารกิจการของลูกหนี้ต่อไปภายในกรอบที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ และภายใต้การกำกับดูแลของศาล หรือคณะกรรมการเจ้าหนี้ ดังเช่นในสหรัฐอเมริกา โดยในการฟื้นฟูกิจการตาม Chapter 11 ของสหรัฐอเมริกานั้น ผู้บริหารของลูกหนี้ยังคงมีอำนาจในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้อยู่ ภายใต้กรอบหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการและตามคำสั่งศาล การทำหน้าที่ผู้บริหารในกรณีนี้นอกจากการจัดการกิจการและทรัพย์สินภายใต้เงื่อนไขหรือข้อจำกัดบางประการแล้ว ยังทำให้เกิดอำนาจหน้าที่ในส่วนที่ต้องรับผิดชอบต่อกองทรัพย์สินในฐานะเป็นผู้แทนของกองทรัพย์สินซึ่งมีความรับผิดชอบแตกต่างจากจากความรับผิดชอบในฐานะกรรมการหรือผู้บริหารภายใต้กฎหมายทั่วไปด้วย

(4) การจำกัดการใช้อำนาจของศาล เจ้าพนักงาน และหน่วยงานต่าง ๆ

การใช้อำนาจของศาล เจ้าพนักงาน และหน่วยงานต่าง ๆ ในบางเรื่องโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำรงสถานะความเป็นนิติบุคคลของลูกหนี้ การดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ และทรัพย์สินต่าง ๆ ของลูกหนี้ อาจเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ทำนองเดียวกับการใช้สิทธิของเจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น ดังนั้นกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการจึงได้จำกัดการใช้อำนาจของบุคคลดังกล่าวไว้ โดยห้ามศาลมีคำสั่งให้ลูกหนี้เลิกกิจการ ห้ามเจ้าพนักงานดำเนินการบังคับคดีหรือยึดทรัพย์สินหรือดำเนินการตามขั้นตอนทางกฎหมายใด ๆ ที่จะเป็นการรบกวนต่อทรัพย์สินของลูกหนี้ รวมถึงการระงับการพิจารณาคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สิน คดีล้มละลาย นอกจากนี้ในบางประเทศอาจกำหนดให้มีการ

ยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายทั่วไปในระหว่างการฟื้นฟูกิจการด้วย เช่น ในสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนด ยกเว้นการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์บังคับกับลูกหนี้ที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ¹⁰

การจำกัดสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นมาตรการที่สำคัญประการหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟู กิจการ ทั้งนี้เนื่องจากหากอนุญาตหรือยินยอมให้มีการใช้สิทธิที่บุคคลต่าง ๆ มีอยู่ตามกฎหมายทั่วไป แล้ว ย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ เราจะเห็นได้ว่าทุกประเทศต่างกำหนดไว้ ทำนองเดียวกันว่าเมื่อศาลรับคำร้องขอฟื้นฟูกิจการไว้พิจารณาแล้วจะเกิดการจำกัดสิทธิแก่ผู้เกี่ยวข้อง หรือที่เรียกว่า "Automatic Stay" หรือ "Moratorium"¹¹ และการจำกัดสิทธินี้เองที่เป็นจุดแบ่งแยก ที่สำคัญระหว่างการฟื้นฟูกิจการในทางธุรกิจทั่วไปกับการฟื้นฟูกิจการตามกฎหมาย นอกจากนี้หาก พิจารณาเปรียบเทียบกับในคดีล้มละลายแล้ว พบว่าข้อจำกัดสิทธิภายใต้กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟู กิจการ นี้จะมีขอบเขตกว้างกว่าในคดีล้มละลาย เนื่องจากข้อจำกัดสิทธิดังกล่าวมีผลครอบคลุมถึงเจ้าหนี้มี ประกันด้วย ในขณะที่ในคดีล้มละลายนั้นเจ้าหนี้มีประกันจะไม่ได้รับผลกระทบแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตคือการจำกัดสิทธิหรือการพักชำระหนี้ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการ ฟื้นฟูกิจการนี้ไม่ใช่ข้อกำหนดที่เด็ดขาด เนื่องจากยังเปิดโอกาสให้ศาลเป็นผู้มีอำนาจใช้ดุลพินิจเพื่อ พิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือปลดปล่อยข้อจำกัดสิทธิดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร และข้อจำกัดสิทธิ ที่เกิดขึ้นจะต้องอยู่ภายใต้หลักการคุ้มครองอย่างเพียงพอแก่ผู้ถูกจำกัดสิทธิด้วย

3.3. การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ

การให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการเป็นมาตรการอีกประการหนึ่งที่ พบในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ โดยมาตรการนี้ถูกนำมาใช้เพื่อคุ้มครองสิทธิ ของผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งได้แก่ เจ้าหนี้ เจ้าของทรัพย์สิน ผู้ถือหุ้น และคู่สัญญาอื่น ๆ ของลูกหนี้ ซึ่งถูกจำกัดสิทธิหรือได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ การกำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ได้ รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการเป็นการแสดงให้เห็นถึงการยอมรับสิทธิตามกฎหมายอื่นที่มีอยู่ก่อน การฟื้นฟูกิจการ อีกทั้งยังเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหลายในการเข้าร่วม กระบวนการฟื้นฟูกิจการ แนวทางในการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบดังกล่าวนี้ อาจกำหนดรายละเอียด ของการให้ความคุ้มครอง หรืออาจกำหนดไว้เพียงให้เป็นอำนาจศาลในการมีคำสั่งใด ๆ เพื่อให้ความคุ้ม ครองแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการก็ได้ โดยหลักการสำคัญของการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบ จากกิจการฟื้นฟูกิจการที่พบในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ นั้นได้แก่

¹⁰ 11U.S.C. S.1145

¹¹ วิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ, "การฟื้นฟูกิจการในคดีล้มละลาย (Reorganization)," วารสาร กฎหมาย ปีที่ 16 (เมษายน 2539): หน้า 2.

(1) การคุ้มครองในกรณีทั่วไป

การคุ้มครองในกรณีทั่วไป ได้แก่ การคุ้มครองเจ้าหนี้หรือเจ้าของทรัพย์สินผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกจำกัดสิทธิหรือการเปลี่ยนแปลงสิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายทั่วไปก่อนฟื้นฟูกิจการ รวมถึงการคุ้มครองเจ้าหนี้มีประกันอันเนื่องมาจากการใช้ โอน หรือจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันไปเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการ โดยการคุ้มครองเจ้าหนี้มีประกันนั้น ได้แก่ การกำหนดให้เจ้าหนี้มีประกันได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินหรือเงินที่ได้มาจากการจำหน่ายหรือได้มาแทนทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของเจ้าหนี้ที่ได้ถูกจำหน่ายหรือถูกโอนไป หรือกำหนดให้เจ้าหนี้มีประกันยึดห่วงทรัพย์สินอื่นใด ซึ่งมีมูลค่าไม่น้อยกว่าหลักประกันเดิมไว้แทน สำหรับการคุ้มครองเจ้าหนี้ไม่มีประกัน โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการกำหนดในเรื่องการปฏิบัติต่อเจ้าหนี้อย่างเสมอภาค และการกำหนดให้เจ้าหนี้ที่มีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนได้รับชำระหนี้ตามลำดับแห่งบุริมสิทธิ ซึ่งได้แก่ การกำหนดให้เจ้าหนี้มีประกันมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันก่อนเจ้าหนี้ไม่มีประกัน และการกำหนดให้เจ้าหนี้ไม่มีประกันมีสิทธิได้รับชำระหนี้เต็มตามจำนวนก่อนการแบ่งผลประโยชน์ให้แก่ผู้ถือหุ้นของลูกหนี้

(2) การคุ้มครองในกรณีได้รับความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรม

ในกรณีที่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ หรือแผนฟื้นฟูกิจการมีผลทำให้เจ้าหนี้ หรือผู้ถือหุ้นรายใดได้รับความเสียหายอย่างไม่เป็นธรรมแล้ว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการกำหนดให้บุคคลดังกล่าวสามารถร้องขอต่อศาลเพื่อขอความคุ้มครองได้ โดยในกรณีที่ความเสียหายโดยไม่เป็นธรรมนั้นเกิดจากการกระทำของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ศาลจะกำหนดหลักเกณฑ์ หรือสั่งให้ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการกระทำเพื่อแก้ไขความเสียหายดังกล่าว หรือกำหนดให้ละเว้นจากการกระทำใด ๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหาย และในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นจากข้อกำหนดในแผนฟื้นฟูกิจการศาลมีอำนาจสั่งให้แก้ไขแผนฟื้นฟูกิจการหรือให้หลักประกันแก่เจ้าหนีดังกล่าวก่อนที่ศาลจะสั่งยืนยัน หรือให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการ

3.4. การจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

ผู้ทำหน้าที่บริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดให้มีบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการหรือที่เรียกว่าผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการขึ้น และกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งหากพิจารณาในเรื่องการจัดหาตัวผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการแล้ว พบว่าแนวความคิดในการจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนั้นแบ่งเป็น 2 แนวความคิดใหญ่ ๆ คือ

(1) แนวความคิดที่ถือว่าจะต้องมีการเปลี่ยนตัวผู้บริหารลูกหนี้ ต้องมีการจัดหาผู้ดำเนินการ
ฟื้นฟูกิจการคนใหม่¹²

แนวความคิดนี้ปรากฏอยู่ในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของอังกฤษและสิงคโปร์ โดยหลักการที่สำคัญของแนวความคิดนี้ก็คือผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการต้องเป็นบุคคลภายนอกและมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ และเมื่อลูกหนี้เข้าสู่การฟื้นฟูกิจการแล้วผู้บริหารเดิมของลูกหนี้จะหมดอำนาจในการบริหารและจัดการทรัพย์สินของลูกหนี้ และไม่มีสิทธิได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการสำหรับผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนี้ในอังกฤษจะเรียกว่า Administrator และในสิงคโปร์จะเรียกว่า Judicial Manager ซึ่งบุคคลดังกล่าวต้องมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด

(2) แนวความคิดที่ให้ผู้บริหารเดิมของลูกหนี้สามารถบริหารและจัดการกิจการและทรัพย์สิน
ของลูกหนี้ได้ต่อไป

แนวความคิดนี้ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ลูกหนี้หรือผู้บริหารเดิมของลูกหนี้ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ หรือที่เรียกว่า “debtor in possession” โดยให้สิทธิแก่ลูกหนี้หรือผู้บริหารเดิมของลูกหนี้ในการทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการก่อนบุคคลอื่น การแต่งตั้งบุคคลอื่นเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการจะมีขึ้นเฉพาะกรณีที่ลูกหนี้ไม่มีความสามารถ หรือไม่สุจริตหรือทำให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหนี้ โดยในกรณีดังกล่าวจะมีการแต่งตั้ง trustee เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ อย่างไรก็ตามแม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการจะกำหนดให้สิทธิแก่ผู้บริหารเดิมของลูกหนี้ในการทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการก็ตาม แต่การใช้อำนาจของผู้บริหารเดิมของลูกหนี้จะอยู่ภายใต้ข้อจำกัดและเงื่อนไขบางประการ โดยกำหนดให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของศาลหรือคณะกรรมการเจ้าหนี้ และต้องดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการด้วย

ความแตกต่างของแนวความคิดในการจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนี้อาจมีสาเหตุมาจากนโยบาย แนวคิด และสภาพการดำเนินธุรกิจที่ต่างกันของแต่ละประเทศ โดยอังกฤษและสิงคโปร์มีแนวคิดที่ว่า เมื่อผู้บริหารของลูกหนี้เป็นต้นเหตุของการมีหนี้สินล้นพ้นตัวแล้ว บุคคลดังกล่าวจึงไม่ควรเข้ามามีส่วนสำคัญในการฟื้นฟูกิจการ และการให้บุคคลภายนอกที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารกิจการจะทำให้การฟื้นฟูกิจการมีประสิทธิภาพและเกิดความเป็นธรรมมากกว่า ในขณะที่สหรัฐอเมริกากลับมีแนวคิดที่ว่าตัวลูกหนี้หรือผู้บริหารเดิมของลูกหนี้เป็นผู้ที่มีความรู้และเข้าใจในการดำเนินธุรกิจได้ดีกว่าบุคคลภายนอก อีกทั้งการไม่ตัดสิทธิหรือจำกัดอำนาจในการบริหารของผู้บริหารลูกหนี้จะมีส่วนช่วยให้ลูกหนี้เข้ารับการฟื้นฟูกิจการโดยสมัครใจเสียตั้งแต่ในระยะแรกของปัญหา¹³ นอกจากนี้ลักษณะหรือ

¹² สุธีร์ ศุภนิตย์, “กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของบริษัทที่ประสบปัญหาทางการเงิน,” หน้า 229-230.

¹³ A. Jay Cristol, การฟื้นฟูกิจการลูกหนี้ที่ขาดสภาพคล่องและการบังคับคดีล้มละลายบรรยาย ณ ห้องประชุมสถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลาการ, 5-6 พฤศจิกายน 2539.

สภาพการดำเนินธุรกิจของแต่ละประเทศยังเป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการที่ทำให้แนวคิดในการจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการมีความแตกต่างกัน กล่าวคือหากธุรกิจของลูกหนี้มีเรื่องความล้มเหลวทางการค้า หรือ กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจแล้ว การให้บุคคลภายนอกเข้ามาบริหารกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ อาจทำให้บุคคลนั้นรู้ความลับและกลยุทธ์ทางธุรกิจของลูกหนี้ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้

นอกจากการจัดหาผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการแล้ว การกำหนดอำนาจหน้าที่และการตรวจสอบการทำหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ก็เป็นสาระสำคัญประการหนึ่งที่พบในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ โดยแยกพิจารณา ดังนี้

(1) การให้อำนาจแก่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการทั้งของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสิงคโปร์ ต่างกำหนดขอบเขตอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการไว้ ซึ่งการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนั้น ได้แก่

1.1) การใช้อำนาจของผู้บริหารลูกหนี้ ได้แก่ การให้อำนาจแก่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการในการจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ การทำหรือเข้ารับสัญญาในนามและเพื่อประโยชน์ของลูกหนี้ การฟ้องร้องหรือถูกฟ้องในนามของลูกหนี้

1.2) การใช้อำนาจและสิทธิของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การกำหนดให้ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการสามารถร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลมีคำสั่งกำหนดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับหรือหนังสือบริคณห์สนธิของลูกหนี้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ การแต่งตั้งและถอดถอนกรรมการของลูกหนี้

1.3) การใช้อำนาจของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งอำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการโดยเฉพาะที่ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ อย่างไรก็ตามอำนาจดังกล่าวนี้อาจมีลักษณะใกล้เคียงกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น การให้อำนาจแก่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการในการเรียกประชุมเจ้าหนี้ การเรียกให้บุคคลผู้ครอบครองทรัพย์สิน ดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินและกิจการของลูกหนี้ยื่นส่งมอบทรัพย์สิน ดวงตรา สมุดบัญชี และเอกสารดังกล่าว การให้อำนาจในการเข้าไปตรวจดูทรัพย์สินของลูกหนี้ที่เป็นหลักประกันการชำระหนี้ของเจ้าหนี้ การยึดถือ การใช้ทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มีภาระผูกพัน รวมถึงการร้องขอต่อศาลเพื่อขออำนาจศาลในการจำหน่ายทรัพย์สินไปโดยปราศจากภาระผูกพัน และการร้องขอต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ เป็นต้น

(2) การกำกับดูแลและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

การตรวจสอบการทำหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนั้น กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของศาล โดยในการตรวจสอบนั้นศาลสามารถตรวจสอบได้จากคำร้องขอของเจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียที่ยื่นต่อศาลเนื่องจากการไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่อันก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมหรือทำให้เกิดความเสียหายของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ หรือกรณี

ที่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการไม่จัดการกิจการและทรัพย์สินไปตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเมื่อศาลตรวจสอบแล้วหากปรากฏว่าผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการปฏิบัติหน้าที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในกฎหมายหรือในแผนฟื้นฟูกิจการแล้ว ศาลมีอำนาจสั่งการใด ๆ ตามที่เห็นสมควร โดยอาจมีคำสั่งให้กระทำหรือระงับการกระทำใด ๆ ที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เกี่ยวข้องหรือสั่งปลดบุคคลดังกล่าวจากการเป็นผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการก็ได้

นอกจากการตรวจสอบและควบคุมโดยศาลแล้ว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของอังกฤษและสิงคโปร์ได้กำหนดบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการไว้โดยเฉพาะ เช่น กรณีที่ผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการไม่แจ้งรายการที่กฎหมายกำหนดให้แจ้งต่อนายทะเบียน เจ้าหนี้ ลูกหนี้ หรือบุคคลที่ศาลกำหนด¹⁴ การไม่แสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะของลูกหนี้ว่าอยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการให้ปรากฏในเอกสารต่าง ๆ ของลูกหนี้¹⁵ กำหนดบทลงโทษในกรณีที่ Judicial Manager ไม่ดำเนินการแจ้งในใบส่งของ หัวจดหมาย หรือเอกสารใด ๆ ที่ออกในนามลูกหนี้ว่าอยู่ภายใต้การฟื้นฟูกิจการ หรือไม่จัดส่งสำเนาคำสั่งศาลในการอนุญาตให้ขายทรัพย์สินที่อยู่ภายใต้หลักประกันคำสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการไปยังนายทะเบียน รวมถึงการไม่ส่งสำเนาคำขอที่ยื่นต่อศาลเพื่อจำหน่ายทรัพย์สินที่ไปยังเจ้าหนี้ผู้ทรงหลักประกันภายในเวลาที่กำหนด เป็นต้น

3.5. การกำหนดแนวทางในการฟื้นฟูกิจการ

แนวทางในการฟื้นฟูกิจการเป็นมาตรการอีกประการที่พบในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางหรือแผนฟื้นฟูกิจการย่อมมีผลต่อความสำเร็จของการฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้รายละเอียดหรือแนวทางต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผนฟื้นฟูกิจการยังมีผลต่อการยอมรับหรือการปฏิเสธแผนด้วยเช่นกัน โดยหลักการสำคัญเกี่ยวกับแนวทางหรือแผนฟื้นฟูกิจการที่พบในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ นั้น ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

(1) สาระสำคัญที่ต้องมีในแผนฟื้นฟูกิจการ

การจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน และแผนฟื้นฟูกิจการโดยทั่วไปแล้วจะไม่ใช่เป็นเรื่องทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่ยังต้องมีเรื่องในทางบัญชี และ

¹⁴ Insolvency Act 1986 S.12(1),(2) and The Companies (Amendment) Act 1987 S.227E(1)-(2)

¹⁵ Insolvency Act 1986 S.21(1)-(3), S.27(6) and The Companies (Amendment) Act 1987 S.227K(1),(3), S.227R (5),(6)

เศรษฐศาสตร์ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ในทางกฎหมายแผนฟื้นฟูกิจการถูกจัดทำขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันแก่บรรดาเจ้าหนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการจัดการกับหนี้สินและสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้อย่างเป็นทางการและมาตรการคุ้มครองความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่เจ้าหนี้ดังกล่าว สำหรับในทางเศรษฐศาสตร์และทางบัญชีนั้นแผนฟื้นฟูกิจการถูกจัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบสภาพและสถานะของลูกหนี้ และเพื่อค้นหาสาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้อยู่ในสถานะที่ขาดสภาพคล่องหรือมีหนี้สินล้นพ้นตัว พร้อมกับเสนอแนวทางแก้ไขซึ่งหน้าที่ของผู้ทำแผนก็คือต้องพยายามอธิบายสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ให้เป็นรูปธรรมให้มากที่สุด

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้สิ่งที่เป็นรายละเอียดขั้นต่ำที่ต้องแสดงในแผนฟื้นฟูกิจการเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานะของลูกหนี้ ทรัพย์สิน หนี้สินต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังต้องประกอบไปด้วยแนวทางที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งแนวทางที่จะดำเนินการฟื้นฟูกิจการนี้ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่สำคัญคือการแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการกับสิทธิเรียกร้องของเจ้าหนี้ต่าง ๆ ซึ่งได้แก่การจัดสรรชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ การเยียวยาหรือให้ความคุ้มครองเจ้าหนี้ หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการฟื้นฟูกิจการ นอกจากนี้ความเป็นไปได้และความชัดเจนก็เป็นสาระสำคัญอีกประการในการจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้เพื่อให้เจ้าหนี้มั่นใจได้ว่าจะสามารถดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ได้

(2) การให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการ

ในเรื่องการให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการนั้น หลักการที่ทุกประเทศใช้ร่วมกันก็คือการกำหนดให้ที่ประชุมเจ้าหนี้เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงรายละเอียดในเรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการในการได้มาซึ่งความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการแล้ว จะพบว่าแต่ละประเทศได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการได้มาซึ่งความเห็นชอบดังกล่าวไว้แตกต่างกัน โดยในสหรัฐอเมริกามีการกำหนดกลุ่มและลำดับชั้นของผู้มีส่วนได้เสีย (class of claims or interests) ไว้ด้วย โดยแบ่งเป็น เจ้าหนี้มีประกัน เจ้าหนี้ไม่มีประกัน เจ้าหนี้สามัญและผู้ถือหุ้นไว้ ซึ่งเจ้าหนี้ดังกล่าวอาจถูกแบ่งออกเป็นหลายชั้นอีกก็ได้ ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่าสิทธิเรียกร้องหรือผลประโยชน์ที่จะถูกจัดอยู่ในชั้นเดียวกันจะต้องมีสาระสำคัญเหมือนกัน และกำหนดให้การพิจารณามติในการยอมรับหรือปฏิเสธแผนจะพิจารณาตามมติของเจ้าหนี้ในแต่ละชั้น

ในขณะที่ประเทศอังกฤษ และสิงคโปร์ กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการไว้ทำนองเดียวกันคือมีการแบ่งแยกเจ้าหนี้ออกเป็นเจ้าหนี้มีประกันและเจ้าหนี้ไม่มีประกัน แต่ไม่มีการแบ่งชั้นของผู้มีส่วนได้เสียเนื่องจากมองว่าเจ้าหนี้ที่มีสิทธิออกเสียงในการพิจารณาแผนนั้นล้วนเป็นเจ้าหนี้ที่อยู่ในลำดับชั้นเดียวกันทั้งสิ้น คือเป็นเจ้าหนี้ไม่มีประกัน ดังจะเห็นได้จากการกำหนดให้เจ้าหนี้มีประกันออกเสียงได้เฉพาะในส่วนที่เกินกว่ามูลค่าของหลักประกันเท่านั้น นอกจากนี้ในสิงคโปร์ยังกำหนดไว้ว่าหากเจ้าหนี้มีประกันออกเสียงเต็มจำนวนแล้วก็ถือว่าเจ้าหนี้มีประกันนั้นสละหลักประกันเว้นแต่เจ้าหนี้ดังกล่าวจะออกเสียงโดยไม่เจตนา¹⁶

¹⁶ Companies Regulations 1987 r.72

(3) การตรวจสอบความเป็นธรรมของแผนฟื้นฟูกิจการ

แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของแต่ละประเทศจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการได้มาซึ่งมติในการให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการไว้แตกต่างกันก็ตาม แต่หลักการสำคัญของการให้ความเห็นชอบแผนฟื้นฟูกิจการที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันก็คือการกำหนดให้ศาลเป็นผู้ยืนยันแผนที่ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมเจ้าหนี้อีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อให้ศาลได้ตรวจสอบความเป็นธรรมของแผนฟื้นฟูกิจการดังกล่าว โดยกำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งไม่ยอมรับแผนฟื้นฟูกิจการหากเห็นว่าแผนดังกล่าวไม่เป็นธรรมหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งการให้อำนาจศาลในการตรวจสอบแผนฟื้นฟูกิจการเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและป้องกันการคดโกงโดยใช้การฟื้นฟูกิจการเป็นเครื่องมือนี้ศาลสามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ อย่างไรก็ตามในกรณีที่เป็นการตรวจสอบในทางเศรษฐศาสตร์และผลได้ผลเสียของกลุ่มผู้ถือหุ้น กลุ่มผู้ถือหุ้นจะต้องเป็นผู้แสดงให้เห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงดังกล่าวด้วย¹⁷

3.6. การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการ

โดยทั่วไปแล้วลูกหนี้ที่เข้ารับการฟื้นฟูกิจการจะเป็นลูกหนี้ที่ประสบปัญหาการขาดสภาพคล่องทางการเงิน หรือลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว ดังนั้นแหล่งเงินทุน ไม่ว่าจะเป็นเงินสด หรือทรัพย์สินหรือการได้มาซึ่งสิทธิอื่นใดที่จะนำมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้จึงเป็นสาระสำคัญในการดำเนินการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งหากพิจารณาในด้านของคู่สัญญาของลูกหนี้ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้กู้ยืม เจ้าของทรัพย์สิน หรือผู้ให้สิทธิใด ๆ แก่ลูกหนี้แล้ว เห็นได้ว่าการเข้าช่วยเหลือหรือเข้าทำความตกลงกับลูกหนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวมีความเสี่ยงสูง โอกาสที่ลูกหนี้จะได้รับความช่วยเหลือจึงมีน้อย ดังนั้นการสร้างปัจจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินทุน หรือความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่จำเป็นในการฟื้นฟูกิจการจึงเป็นหลักการที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ด้วยเหตุนี้มาตรการในการคุ้มครองหรือให้สิทธิพิเศษแก่เจ้าหนี้หรือบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการจึงเกิดขึ้นและถูกกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของประเทศต่าง ๆ โดยเจ้าหนี้ดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครองเป็นพิเศษในการได้รับชำระหนี้คืน

รูปแบบของการให้ความคุ้มครองหรือการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการที่ปรากฏในกฎหมายฟื้นฟูกิจการโดยทั่วไปนั้นอาจทำได้โดย

(1) การให้ทรัพย์สินเป็นหลักประกันแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการ

การให้หลักประกันแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการจะมีผลทำให้ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการมีสถานะเป็นเจ้าหนี้มีประกัน ซึ่งจะมีสิทธิเช่นเดียวกับเจ้าหนี้มีประกันอื่น ๆ โดย

¹⁷ วิศิษฎ์ วิศิษฎ์สรอรรถ, " การฟื้นฟูกิจการในคดีล้มละลาย (Reorganization)," หน้า 5.

ทั่วไป อย่างไรก็ตาม กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการได้กำหนดหลักเกณฑ์พิเศษในการให้หลักประกันแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการไว้โดยเฉพาะ ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวคือการกำหนดให้ศาลมีอำนาจปลดเปลื้องภาระผูกพันที่มีในทรัพย์สิน หรือเปลี่ยนลำดับการชำระหนี้ของเจ้าหนี้มีประกันได้ ดังนั้นหลักประกันที่เจ้าหนี้ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการได้รับจึงเป็นหลักประกันที่ปลอดจากภาระผูกพันอื่นที่มีอยู่ก่อนการฟื้นฟูกิจการ หรือเป็นการให้หลักประกันโดยกำหนดให้เจ้าหนี้ที่ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการมีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันในลำดับที่เท่ากับหรือมีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้มีประกันที่มีอยู่ก่อนการฟื้นฟูกิจการได้ ซึ่งการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการในรูปแบบนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการให้หลักประกันที่ดีที่สุดแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการ เนื่องจากสถานะของเจ้าหนี้มีประกันย่อมได้รับการคุ้มครองแม้ว่าลูกหนี้จะเข้าสู่การชำระบัญชี หรือเข้าสู่การดำเนินคดีล้มละลาย อย่างไรก็ตามรูปแบบดังกล่าวมักถูกนำมาใช้หลังจากที่การให้สิทธิพิเศษในรูปแบบอื่น ๆ ไม่สามารถจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการได้แล้ว

(2) การให้บุริมสิทธิแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการ

การให้บุริมสิทธิแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการนั้นเป็นการสร้างสิทธิในการได้รับชำระหนี้ก่อนให้กับผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งการกำหนดลำดับของบุริมสิทธิให้กับบุคคลดังกล่าวโดยทั่วไปมักกำหนดให้มีสิทธิได้รับชำระหนี้ก่อนเจ้าหนี้ไม่มีประกันที่มีอยู่ก่อนการฟื้นฟูกิจการ ตัวอย่างเช่น ในสหรัฐอเมริกาซึ่งให้ความสำคัญกับการหาแหล่งเงินทุนของลูกหนี้ มาตรการทางกฎหมายที่ออกมาจึงให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ลูกหนี้ในการฟื้นฟูกิจการมากกว่าการให้ความช่วยเหลือในกรณีอื่น โดยสำหรับผู้ที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินที่ไม่ใช่เจ้าหนี้มีประกันก็จะได้รับบุริมสิทธิในลำดับเดียวกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหาร หรือหากยังไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ก็กำหนดให้ผู้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินมีบุริมสิทธิเหนือกว่าค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหาร นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังมีการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ถือหุ้นที่มีส่วนช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการด้วย โดยมีหลักในเรื่อง “New Value” ซึ่งแม้ว่าหลักดังกล่าวไม่ได้มีกำหนดไว้ในกฎหมายแต่เกิดขึ้นจากแนวคำพิพากษาของศาลที่ออกมา สารสำคัญของหลักนี้เป็นข้อยกเว้นของหลักเรื่อง “Absolute Priority” กล่าวคือในกรณีที่ผู้ถือหุ้นได้ให้ความช่วยเหลือหรือมีส่วนทำให้ทรัพย์สินมีมูลค่าเพิ่มขึ้นแล้ว ผู้ถือหุ้นดังกล่าวก็มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นนั้นก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ อย่างไรก็ตามผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการที่ได้รับบุริมสิทธิในการชำระหนี้นั้นก็ยังคงมีสถานะเป็นเจ้าหนี้ไม่มีประกันอยู่ นอกจากนี้บุริมสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมายฟื้นฟูกิจการอาจไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่ลูกหนี้เข้าสู่คดีล้มละลาย

นอกจากรูปแบบการให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินแล้ว กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของแต่ละประเทศได้กำหนดขอบเขตของการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือทางการเงินไว้ด้วย ซึ่งขอบเขตของการคุ้มครองหรือให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการนี้อาจแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับนโยบายและแนวคิดของแต่ละประเทศ ดังจะเห็นได้จากในอังกฤษ และสิงคโปร์ การให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการนั้นจะเป็นเรื่องของการให้ความช่วยเหลือโดยทั่วไปที่จำเป็นต่อการฟื้นฟูกิจการ ไม่ได้เจาะจงเฉพาะการให้ความช่วยเหลือทางการเงินเท่านั้น โดยกำหนดให้หนี้หรือความรับผิดชอบใด ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการ

ในช่วงเวลาของการฟื้นฟูกิจการ มีสิทธิได้รับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองและภายใต้ อำนาจจัดการของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการก่อนเจ้าหนี้อื่น ซึ่งรวมถึงเจ้าหนี้ที่มีประกัน Floating Charge ด้วย อย่างไรก็ตามในกรณีที่ลูกหนี้เข้าสู่การชำระบัญชีหรือล้มละลายแล้ว หากเจ้าหนี้ที่ให้ความช่วยเหลือทางการเงินซึ่งไม่ได้อยู่ในสถานะของเจ้าหนี้ที่มีประกันแล้ว ลำดับการชำระหนี้ของเจ้าหนี้นี้ดังกล่าวจะ ถูตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายล้มละลายโดยเฉพาะ ดังนั้นสิทธิพิเศษของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการฟื้น ฟูกิจการภายใต้กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของอังกฤษ และสิงคโปร์ จึงไม่ครอบคลุมถึงกรณีที่ลูก หนี้เข้าสู่การชำระบัญชี หรือเข้าสู่กระบวนการในคดีล้มละลาย ซึ่งกรณีดังกล่าวสิทธิของผู้ให้ความช่วย เหลือทางการเงินจะถูกจัดลำดับการชำระหนี้ใหม่ตามกฎหมายล้มละลาย

สำหรับในสหรัฐอเมริกาแม้ว่าสิทธิพิเศษของผู้ให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูกิจการจำกัด เฉพาะการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน แต่สิทธิพิเศษดังกล่าวได้รับการรับรองในกรณีที่ลูกหนี้เข้าสู่การ ชำระบัญชีภายใต้ Chapter 7 ด้วย โดยเมื่อลูกหนี้เข้าสู่การชำระบัญชีแล้วเจ้าหนี้ไม่มีประกันซึ่งมีฐานะ เป็นเจ้าหนี้ในค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารภายใต้ Chapter 11 จะถูกกำหนดให้มีบุริมสิทธิ์ลำดับที่ 2 รอง จากค่าใช้จ่ายเพื่อการบริหารใน Chapter 7

3.7. การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการ

การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการเป็นการสิ้นสุดข้อจำกัดและมาตรการต่าง ๆ ทางกฎหมายที่จะเอื้อ ประโยชน์ในการฟื้นฟูกิจการ มีผลให้ข้อจำกัดสิทธิต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้หลัก "Moratorium" หรือ "Automatic Stay" สิ้นสุดลงด้วย การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในกรณีที่การฟื้นฟูกิจการ ประสบความสำเร็จ และในกรณีที่การฟื้นฟูกิจการไม่ประสบความสำเร็จ โดยกรณีที่การสิ้นสุดการฟื้นฟูก ิจการเกิดขึ้นเนื่องจากการฟื้นฟูกิจการประสบความสำเร็จ ผลที่ตามมาคืออำนาจหน้าที่ของผู้ดำเนินการ ฟื้นฟูกิจการสิ้นสุดลง และผู้บริหารของลูกหนี้ รวมถึงผู้ถือหุ้นของลูกหนี้กลับมามีสิทธิและมีอำนาจ ตามกฎหมายดั้งเดิม ขณะที่การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการที่เกิดขึ้นเนื่องจากการฟื้นฟูกิจการไม่ประสบ ความสำเร็จนั้น ผลที่ตามมาซึ่งเป็นที่ยอมรับของหลาย ๆ ประเทศก็คือลูกหนี้จะถูกนำเข้าสู่กระบวนการ ในคดีล้มละลายต่อไป ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้บรรดาเจ้าหนี้ทั้งหลายแย่งกันบังคับชำระหนี้ตามสิทธิของตน ซึ่งมีผลให้ทรัพย์สินของลูกหนี้น้อยลงและอาจทำให้เกิดความเสียหายมากขึ้น

การสิ้นสุดการฟื้นฟูกิจการโดยที่การฟื้นฟูกิจการยังไม่สำเร็จจะเกิดขึ้นในกรณีที่การฟื้นฟูกิจ การนั้นไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุผลได้ ซึ่งมีสาเหตุหลายประการ เช่น สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ไม่สามารถดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในแผน หรือการดำเนินการตามแผนต่อไปจะก่อให้เกิดความเสียหายมากขึ้น และสาเหตุสำคัญก็คือการไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหนี้ในการพิจารณาหรือให้ความ เห็นชอบในแผนฟื้นฟูกิจการ

สำหรับการยื่นคำขอยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ อาจทำโดยผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการยื่นคำร้องขอ ต่อศาล หรือผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ได้รับความเสียหายร้องขอต่อศาลซึ่งอาจเป็นการร้องขอเพื่อให้ศาลมีคำ

สิ่งคุ้มครองความเสียหายก็ได้ ซึ่งในกรณีดังกล่าวแม้จะไม่ได้มีการร้องขอให้ศาลสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ แต่ศาลหากศาลพิจารณาแล้วเห็นควรให้ยกเลิกการฟื้นฟูกิจการ ศาลก็มีอำนาจสั่งยกเลิกการฟื้นฟูกิจการได้เช่นกัน สำหรับการยื่นคำขอเพื่อยกเลิกการฟื้นฟูกิจการของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการนั้น อาจเป็นการยื่นคำขออันเนื่องมาจากการเกิดเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งการยื่นคำขอยกเลิกการฟื้นฟูกิจการในกรณีดังกล่าวถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้ดำเนินการฟื้นฟูกิจการที่จะต้องกระทำ

มาตรการทั้ง 7 ประการดังกล่าวข้างต้นเป็นมาตรการที่เป็นจุดร่วมและเป็นหลักการสำคัญที่ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และสิงคโปร์ อย่างไรก็ตามหากพิจารณารายละเอียดของมาตรการดังกล่าวของแต่ละประเทศกำหนดไว้ จะพบว่าแต่ละประเทศต่างกำหนดรายละเอียดไว้แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากนโยบาย แนวความคิด และสภาพสังคม ที่แตกต่างกัน ดังจะเห็นได้จากกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของสิงคโปร์ ซึ่งใช้ Insolvency Bill ของอังกฤษเป็นแนวทางในการจัดทำ ก็ยังมีการเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติบางเรื่องเพื่อให้เหมาะสมกับประเทศของตน ตัวอย่างเช่นประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องประโยชน์มหาชน (Public of Interest) อย่างมาก ดังนั้นเราจึงพบว่าในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของสิงคโปร์จะกำหนดไปในแนวทางที่เปิดกว้างสำหรับการกระทำที่เป็นไปเพื่อประโยชน์มหาชน ในขณะที่กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของอังกฤษจะไม่ปรากฏชัดเจนมากนัก

อย่างไรก็ตาม มาตรการต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการนั้นเป็นเพียงปัจจัยให้เกิดการฟื้นฟูกิจการขึ้นเท่านั้น มาตรการดังกล่าวไม่ได้เป็นหลักประกันในเรื่องความสำเร็จของการฟื้นฟูกิจการ ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของการฟื้นฟูกิจการขึ้นอยู่กับความร่วมมือของเจ้าหนี้และผู้เกี่ยวข้องในการที่จะยอมเจรจาตกลงกันเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ลูกหนี้ให้สามารถดำเนินธุรกิจได้ต่อไป โดยไม่ต้องเข้าสู่การชำระบัญชีหรือการดำเนินคดีล้มละลาย ซึ่งหากมาตรการดังกล่าวถูกสร้างขึ้นอย่างเหมาะสมแล้วก็จะเป็แรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือในการฟื้นฟูกิจการได้ประการหนึ่ง อย่างไรก็ตามความเหมาะสมของมาตรการดังกล่าวขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและความเป็นไปของแต่ละประเทศ ดังจะเห็นได้จากความแตกต่างในรายละเอียดของแต่ละมาตรการที่ปรากฏในกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูกิจการของแต่ละประเทศ